

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — redeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva b. telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Novoletni pozdrav in opomin papeža Pija XI. kulturnemu svetu

Rim, 26. decembra 1930.

Dne 24. decembra je sv. oče papež Pij XI. imel na kardinalski kolegij, ki mu je prišel šestit božične praznike in srečno novo leto, znamenit slovesen nagovor, v katerem se je najprej spomnil mnogih veselih dogodkov, ki označujejo versko življenje katoliškega občestva v letu 1930.

Svetli dogodki

Komaj so pretekle slovesnosti jubileja svetega Frančiška — tako je začel sveti oče — že imamo jubilejne proslave v čast sv. Avguština, sv. Emerika, sv. Antona itd., ki so po svojem poteku dokazale oziroma dokazujejo, kako močna je obnova vere in krščanskega življenja, ki se okreplja ob spominu na največje može in dogodke krščanske zgodovine. To versko obnovo so pa tudi izpričali evharistični kongresi v Budimpešti, Kartagini in Loretu, katerim se bosta v prihajajočem novem letu pridružila kongresa v Bariju in na Irskem. Obenem opazujemo, kako čedalje bolj raste gorečnost vernikov po vsem svetu, ki žrtvujejo svoje najboljše sile za rast misijonov, za prepreko katoliške akcije in za versko izobrazbo pa za kulturno delo vobče.

Brezposelnost ima svoj vzrok v slabi socialni ureditvi moderne družbe

Nato je sveti oče prešel na temne strani sodobnega življenja narodov, predvsem na splošno gospodarsko in socialno krizo, ki pretresa vse države in narode in se ni ustavila tudi ne pred najbogatejšimi in najmočnejšimi državami sveta. »Tu je treba na prvem mestu imenovati splošno razširjajočo se brezposelnost, ki jemlje delo in kruh tolikim delavcem in njihovim družinam in ki vedno glasneje kliče po boljši socialni in mednarodni ureditvi sveta v smislu pravičnosti in krščanske ljubezni — po ureditvi, ki bi, ne da bi prevrnila od božje previdnosti določenega reda, omogočila med različnimi razredi in narodi

bratsko, vsem koristno sodelovanje namesto borbe in neusmiljene ter nebrzdane konkurence, ki vsem škoduje in mora privedi do katastrofe.« Vendar je sveti oče prepričan, da je strah pred bodočnostjo nekoliko pretiran, čeprav je treba priznati, da gospodarske in socialne kalamitete sedanje dobe pospešujejo prevrtno propagando, ki je sovražnica religije — k čemur je treba še prišteti širjenje nenravnosti, zmotnih ideologij in preveliki pohlep našega časa po materialnih dobrinah.

Hvala ruskim mučnikom

Sveti oče se je nato spomnil nekaterih pojavov, ki se tičejo Cerkev neposredno in ki dokazujejo, da njej poleg triumfov nikoli ni prihranjeno trpljenje. Treba je slejkoprej moliti za katoličane v Mehiki, za misijonarje v Kitaju, ki zaradi brezverske in antisocialne propagande nekaterih nasilnikov trpe preganjanje, in pa za »občudovanja vredne duše, ki zaradi Kristusovega imena in iz ljubezni do njega trpijo in umirajo v Rusiji in v Sibiriji, pripravljajoč s svojim trpljenjem obnovo in poglavitve krščanstva v tistih neizmernih krajih in med številnimi narodi osrednje Azije.«

Besede na nas'ov italijanskega režima

Za tem je sveti oče naslovil zelo odločne besede na sedanji režim v Italiji, pod katerim se gode nekatere reči, ki so proti duhu lateranskega pakta. To je antikatališka protestantska propaganda, ki pomenja pravi proselitizem, in sicer v Rimu, sedežu apostolske stolice, samem. Ta propaganda je zdaj lokava in podtalna, zdaj predrzna in brezobzirna, izrabljajoč ne samo nevednost, ampak tudi revščino ljudi. Zakon sicer dopušča nekatoličanom vršenje njihovega kulta, nikakor pa ne dovoljuje proselitizma, naperjenega proti katoliški religiji, ki je po konkordatu edina državna religija. Tudi je ta propaganda žaljiva za papeža in za sveti in zgodovinski značaj Rima, katerega lateranske pogodbe izrecno čuvajo, oziroma so dolžne čuvati. Vendar je papež prepričan, da

temu ni vzrok zla volja, ampak da se bo vlada spomnila na obveznosti, katere je očitno pozabila, ako ji je ta propaganda znana.

Katoličani naj bodo med seboj složni

Sveti oče prehaja sedaj na pomen vzvišenih božičnih praznikov, ki pomenjajo mir. Katoličani niso samo poklicani, da uživajo Kristusov mir sami, ampak tudi, da ga razširjajo po vsej človeški družbi. To bodo storili z besedo in dejanjem po apostolatu miru, h kateremu je v prvi vrsti poklicana katoliška akcija. Nato papež ponovno kliče katoliški laikati, da se pridruži apostolatu hierarhije. Naj se vsi katoliški laiki združijo v medsebojnem miru in slogi in v vzajemnem delu tako po govornem kakor po pisani besedi in po svojih praktičnih krščanskih delih, da ustvarijo blagodejno atmosfero miru, ki naj se razgrne po vsem svetu. Ni zunanjega miru brez socialne pravičnosti

Ni zunanjega miru brez socialne pravičnosti

Obsodba nepravlega nacionalizma

Zelja po miru pa ne sme pomeniti samo tako zvanega pacifizma v tem smislu, kakor ga nekateri dandanes razširjajo, ampak v krščanskem smislu, ki pravi, da je zunanji mir nemogoč brez notranjega miru. »Velika zmeta je, misliti, da je med posamezniki in med narodi mogoč resničen mir, če ljudje istočasno težijo dalje z vsem pohlepom za zemeljskimi dobrinami, ki ne morejo vsem zadostovati, ker so končne, četudi bi nihče ne težil za tem, da si pridrži od njih največji del.«

»Drugi ni mogoč mir med narodi, ako v srcih ne zavladata pravico ljubezni in ljubezen. Kako more zavladati mir med socialnimi razredi, ako niso dobički in bremena med njimi v pravičnem razmerju razdeljena, ako ni pravega razmerja med pravicami in dolžnostmi, dobičkom kapitala in dela, ako niso prav razdeljeni sadovi produkcije, ki se morejo pro-

izvajati le v medsebojni bratovski kooperaciji.«

Tretjič poudarja papež, da »pravi mir tudi ni mogoč, ako mesto bratskega sporazuma med narodi vlada egoističen in neusmiljen nacionalizem, ki ne pomeni prave in urejene ljubezni do lastnega naroda, ampak sovraštvo in zavist mesto sporazumne želje po splošnem blagru, nezaupanje in sumničenje mesto bratovskega zaupanja, konkurenco in borbo mesto soglasne kooperacije, pohlep po hegemoniji in prevladi namesto medsebojnega spoštovanja in zaščite pravic vseh, naj bodo tudi slabotni in majhni.«

Proti boljševizmu Odločna beseda proti zločinu nove vojne

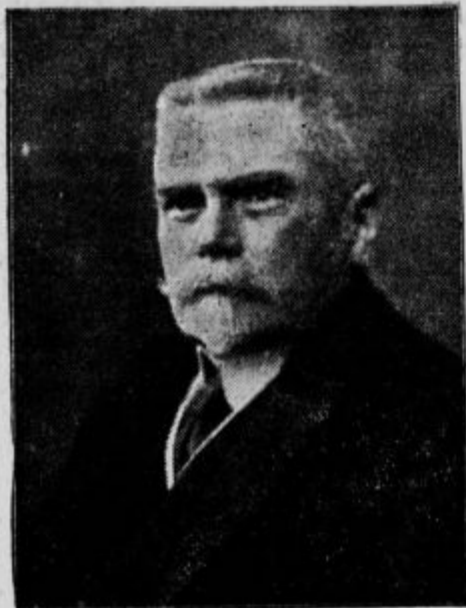
Končni odstavek pomembne papeževe izjave se glasi: »Absolutno nemogoče je tudi, da bi narodi posedovali in uživali mir, ki obstoja v pravem redu in svobodi, dokler od znotraj in od zunaj pretijo nevarnosti, pred katerimi nismo zadostno zavarovani po pametnih sredstvih obrambe. In brez dvoma prihajajo grožnje in nevarnosti za mir od že omenjene antisocialne in antireligiozne propagande. Treba je pa vedeti, da se ta nevarnost ne da odstraniti samo s sredstvi materialne obrambe.

Kar pa se tiče nevarnosti novih vojsk, medtem ko narodi še čutijo strašne posledice in bič zadnje krute vojne, rečemo sledeče: Nečemo in ne moremo verjeti v realnost te nevarnosti, ker ne moremo verjeti, da bi obstajala kulturna država, ki bi hotela na tako nečlovečen način postati morilka in s tem tudi samomorilka!«

Končno je napovedal papež, da bo v kratkem, datirana še z l. 1930., izšla enciklika, ki bo imela za predmet prevažen problem, ki zadeva tako rodbino kakor državo in celokupno človeštvo — problem, ki naravnost zahteva, da se najvišja oblast Cerkev o njem izjavi. Ta problem je krščanski zakon z ozirom na sodobne potrebe rodbine in države.

Nato je sv. oče podelil kardinalom svoj apostolski blagoslov.

Dr. Kramář — 70letnik

Danes obhaja 70 letnico svojega rojstva znani češki politik in državnik dr. Karel Kramář, čigar ime je bilo že davno pred svetovno vojno znano po vsej Evropi kot ime enega prvih parlamentarnih činiteljev bivšega avstrijskega parlamenta, in ki je v skupnih delegacijah pogosto z velikim uspehom spravil češko vprašanje pred mednarodni forum in se dosledno boril proti vsenemškim strujam v monarhiji, ki so gnale Dunaj v nevarnem objem z Berlinom. S tem si je dr. Kramář pridobil simpatije po vsem slovanskem svetu, pa tudi na Angleškem in Francoskem, posebno tedaj, ko je bila njegova politika vedno bolj izrazito naperjena proti bivši avstrijsko-nemško-italijanski zvezi in se je trudil, da bi se Dunaj približal z ene strani Franciji, z druge pa Rusiji.

Razume se, da je dr. Kramář v prvi vrsti deloval za cilje češke nar. politike, ki je bila v nevarnosti, da gospodarsko in kulturno utone v nemškem morju. Češka kultura si je morala korak za korakom osvajati in braniti svoje pozicije, naslanjajoč se edinole na lastno moč. Biti v svoji hiši svoj gospodar, ravnopravnost z Nemei, pravičnost napram vsem narodom monarhije, v prvi vrsti napram Slovanom, ki so tvorili v monarhiji naravno večino prebivalstva — to je bila Kramářova češka in slovanska politika pred svetovno vojno.

Revolucionarna propaganda v Indiji narašča

Novi atentati

London, 26. dec. Pri neki slavnosti na univerzi v Lahoreju je nek Indijec, po imenu Hary Krisham oddal več streliv iz revolverja, ki so lahko ranili guvernerja province Pundžab, sira Geoffrey de Montmorencyja, doktorico Mac Demott, ki je bila smrtono varno ranjena, in dva policijska inspektorja, od katerih je eden umrl. Guvernerjevo stanje je zadovoljivo in bo kmalu zapustil sanatorij. To je že tretji atentat v letošnjem letu, ki mu je guverner srečno ušel.

V severni Birmi je več neznanih oseb napadlo železniško postajo Tharawadd, katero so zažgali. Vnela se je borba z došlo policijo, v kateri je bilo 6 atentatorjev ubitih, 5 policistov pa je ranjenih. Ostali atentatorji so zležali v gozd, kjer so se zakopali.

Ko je izbruhnila svetovna vojna, je dr. Kramář s svojimi simpatijami prešel na stran velike antante. Od tedaj ga je zasledovala nepomirljiva mrznja avstrijskih pangermanov, ki so ga začeli ljuto napadati in dolžiti, da je on pravi povzročitelj svetovne vojne. Avstrijski glavni stan je izsilil njegovo aretacijo v trenutku, ko se je vojna sreča nagnila na stran osrednjih sil — po predoru ruske fronte pri Gorlicah v maju leta 1915. — in uprizoril proti dr. Kramářu in nekaterim njegovim sodelavcem proces, ki se je 3. junija 1916 končal z obsodbo vseh obtožencev na smrt na vešalih.

Po amnestiji, ki jo je izzvalo notranje razpadanje monarhije, gospodarska beda in porazi na fronti, se je dr. Kramář vrnil na čelo domače revolucije. Po oktoberskem prevratu leta 1918. je postal prvi ministrski predsednik češkoslovaške vlade. V tej funkciji je odstavil Habsburžane, proglasil svobodno češkoslovaško republiko in razglasil profesorja Masaryka za njenega prvega predsednika. Kmalu nato je dr. Kramář odpotoval kot prvi delegat na mirovno konferenco v Pariz in je tam skupno z zunanjim ministrom dr. Benešem podpisal versajski mir. Po svoji vrnitvi v Prago je dr. Kramář skozi deset let kot navaden poslanec deloval za okrepitev mlade češkoslovaške republike.

Ob svoji sedemdesetletnici zasluži dr. Kramář, da se ga slovanski svet hvaležno spominja.

Težki izgredi in boji s policijo so bili tudi v Bombayu in Ahmedabadu. Nacionalisti so obnovili tudi gibanje za »plačevanje davkov. V zaporih in koncentracijskih taborih se jetniki puntajo.

Podkralj lord Irwin je izdal naredbo proti časopisju in agitaciji za neplačevanje davkov in je pooblastil guvernerje, da smejo v slučaju potrebe proglasiti »besedno stanje.

Nacionalisti hočejo za vsako ceno onemogočiti ugoden rezultat indijske konference v Londonu in so sklenili, da bodo teroristično akcijo gnali do revolucije, da bi se osvoboditev Indije v čam krajšem času dosegla.

Vladni krogi izjavljajo, da bodo tudi to fazo premagali.

Hišni posestniki pri predsedniku vlade

Ljubljana, 26. dec. AA. V ponedeljek dne 22. dec. ob 10 dopoldne je predsednik ministrskega sveta general Peter Živkovič sprejel odposlanstvo glavne zveze društev hišnih in zemljiških posestkov kraljevine Jugoslavije. Odposlanstvo je izročilo g. predsedniku vlade obširno spomenico o davčnih olajšavah za hišno posest. G. predsednik vlade se je ljubeznivo razgovarjal z zastopniki iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva, Splita in iz drugih mest ter se živo zanimal za njihove želje glede znižanja dopolnilnega davka, nižje ocenitve lastnih stanovanj ter primerne maksimiranja avtonomnih dohod. General Živkovič je obljubil, da bo vlada proučila želje hišnih in zemljiških posestnikov. Odposlanstvo je podobno spomenico izročilo tudi finančnemu ministru.

Polet ital. letalcev

Rim, 26. dec. AA. Poslednja poročila iz Bolame pravijo, da so prekooceanski letalci pregledali vse aparate ter radiopostajo in se pripravili za poslednjo etapo poleta. Obtežitev predvidena za vsako vodno letalo znaša 3.500 kg bencina, 180 kg olja, 50 litrov vode, hrano in posadko, sestojajo iz 4 mož. Minister Balbo je večeraj potom radijev na letalu čestital božji svoji in rodbinam letalcev.

Spremembe v francoskem episkopatu

Rim, 25. dec. Kanonik Henri Dutoit generalni vikar, v Lille je imenovan za škofa v Arras na mesto umrlega škofa Juliana msgr. Suard, škof v Bayeux in Lisieux je nasledoval v Reimsu kardinala Luçon. Msgr. Hurault, škof v Viviersu je premeščen na sedež v Nancy, ki je bil izprazen s smrtjo škofa de la Celle.

Pariz, 25. dec. Listi posebno živahno komentirajo imenovanje msgr. Suarda na nadškofijsko mesto v Reimsu, ki je eno najodličnejših v francoskem episkopatu. »La Croix« piše: Novi škof bo nadaljeval delo velikega kardinala Luçon. Učil bo francoske katoličane, da je podlaga krščanskemu življenju delo, trpljenje in žrtve. Msgr. Suard je živel ves čas proč od prestolice v provinci kot semeniški vodja in dušni pastir. Silno je bil priljubljen in težko ga bodo pogrešali njegovi verniki. Starodavni Reims bo v novem škofu dobil kardinala, ki bo vreden naslednik slavni prednikov.«

Finančna kriza v Ameriki

London, 26. dec. »Times« poročajo iz Newyorka, da je izšla statistika o bančnih polomih preteklega leta. Samo v novembru je 236 bank zaprlo svoj obrat, v ostalih 11 mesecih pa 981. Z bančnimi polomi preteklega leta so v Združenih državah izgubili vlagatelji 515.4 milijonov dolarjev.

V Nemčiji 4 milijone brezposelnih

Berlin, 24. dec. AA. Po poročilu statističnega urada je bilo v Nemčiji 15. dec. 3.997.000 brezposelnih. Njihovo število je naraslo od novembra za 287.000.

Franco odide v Argentino

Lizbona, 26. dec. AA. Portugalska vlada je dovolila španskemu majorju Francu, ki je pribežal po neuspehu v Jaci na Portugalsko, da odpohtuje skupno z mehanikom Radom v Argentino.

Posledice revolte v Jaci

Madrid, 26. dec. ž. Vojaški guverner province Huesca, general Las Hes je danes umrl za ranami, ki jih je dobil pri zadnji vstaji. Zadel ga je strel iz revolverja, ko je z avtomobilom drvel proti Jaci, da bi upornike pregovoril, naj ne prodirajo proti Huesci.

Ljubljana -- središče tajskega prometa

Ljubljana, 23. decembra. Zavedajoč se velike važnosti tajskega prometa za našo državo in za naše mesto Ljubljano, smo te dni naprosili za izjavo o vlogi Ljubljane v tuškem prometu g. ljubljanskega podžupana, prof. Evgena Jarca, ki je že mnogo deloval v vprašanju tajskega prometa.

>G. podžupan! Kaj po Vašem mnenju usposablja Ljubljano za tujkoprometno mesto in kakšna je njena vloga v mednarodnem prometu?

>Za Ljubljano kot tujkoprometno mesto je predvsem važna njena sijajna geografska lega, za katero jo lahko zavidava vsako drugo mesto. Ljubljana je na križišču glavnih evropskih prometnih črt med severom in jugom ter vzhodom in zahodom. Ta lega pa bo še ugodnejša, ko se bo ekkrat zgradila proga Vrbovsko-Kočevo. Dalje je Ljubljana izboljšanje za turizmo v Sloveniji. Brž ko bodo popravljene nekateri ceste, na pr. Sušak-Ljubljana po našem ozemlju ter cesta čez Ljubelj in se zgrade še nove ceste, zlasti cesta Kamnik-Lučé-Solčava ter zasavska cesta, se bo avtomobilski promet še bolj razvil. Tudi neposredna okolica Ljubljane je za tuje privlačna. Obdajajo jo krasne gore s številnimi turami in s krasno floro ter lepimi razgledi. Ljubljana ima tudi zanimive kulturne spomenike in bogat muzej. To vse vabi tuje.

Ljubljana je že danes dosti udobno urejeno mesto z dobrim in ne predragimi hoteli ter restavracijami. Ko bo še več ostalnikovanih ter bo urejena ljubljanska in njena nabrežja, bo Ljubljana eno najlepših mest Evrope.

>Kako je, gospod podžupan, po Vašem mnenju v železniških in drugih zvezah Ljubljane?

>Železniške zveze Ljubljane z direktnimi vozovi se spopolnijo od leta do leta in postaja promet med drugimi mesti in Ljubljano vedno ogromnejši. Najvažnejša bo za Ljubljano zveza s Suškom. Če se zgradi proga Kočevo-Vrbovsko, se bo zveza Slovenije z morjem skrajšala za 120 km in vozili se bomo iz Ljubljane na Sušak le štiri do pet ur namesto sedanjih dvanajst.

Nujno je tudi, da se lotimo vprašanja aerodroma. Iz Ljubljane na Sušak znaša zračna črta le 80 km, torej le pol ure zračne vožnje. Iz Berlina čez Salzburg, Celovec in Ljubljano bi potnik lahko dospel na Sušak še isti dan, če se odpelje jutraj iz Berlina.

>Česa, gospod podžupan, pogrešajo tuji sedaj v Ljubljani?

>Tuje pogreša pri nas predvsem zabave. Tuje je treba nuditi stalnih koncertov in zabave tudi v poletnih mesecih. Po zgledu salzburskih dni mišlim predvsem na ljubljanske dneve, v katerih bi se ob času jesenske razstave vstili godbeni in pevski koncerti, igralo bi gledališče in bi se vršile tudi druge prireditve.

Dalje bi bilo treba urediti avtobusne zveze, ki služijo danes največ lokalnim interesom, dočim bi bilo treba ločiti lokalni in daljni promet ter zanj znatno spopolniti. Omenjam naj tudi, da se tuje po naših cestah le težko orientirajo in tako tudi po našem mestu.

>Na koliko cenite število tujcev, ki so prišli v Ljubljano?

>Po policijskih podatkih je znašalo to število leta 1929 55.770 in je najvišje v zadnjih šestih letih. Polovica teh tujcev je bila približno iz Slovenije, četrtna iz ostale Jugoslavije, četrtna pa inozemcev, in sicer največ iz Avstrije (5900), iz Italije (2800), iz Nemčije (2686), iz Češkoslovske (1012). Število teh tujcev in pa Avstrijev je zadnja leta skoraj konstantno, znatno pa raste število iz Nemčije in Madjarske, dočim pada število Italijanov. Ta statistika je nepopolna, ker ne loči trgovcev in trgovskih potnikov od pasentov in turistov ter nima podatkov o celotnem številu prenočnin.

>Kakšne pa naj bi bile gnotne koristi tajskega prometa?

>Drugim državam donosa tuški promet velike vrede. Epizodičen tuški promet donosa Italiji letno 3 milijarde lir, pred nekaj leti je prinesel celo približno pet milijard lir; Švici prinaša do 3 milijarde dinarjev; Avstriji okoli 300 milijonov šillingov, to je dve in pol milijardi dinarjev. Cenil se, da vsak tujec porabi v Nemčiji dnevno približno 15 do 20 nemških mark, to je 200 do 250 Din. Pri nas bo ta znesek nekaj manjši. Nimamo pa o tem še točnih kalkulacij. Vsekakor pa so pustili tuje v Ljubljani v letu 1929 najmanj deset milijonov dinarjev, če ne več. Če se posreči število zlasti tujcev-inozemcev dvigniti, pomenja to za našo hotelsko obrt, gostinstvo in vse druge panoge, ki so z njima v zvezi, važen dvig dohodkov.

>Kakšno pa je delo in kakšne so naloge mestnega tujkoprometnega sveta?

>Do sedaj smo imeli štiri večje seje. Na teh smo obravnavali predvsem vprašanje propagande. Nujno je potreben moderen, zložitiv, umetniško izdelan propekt o Ljubljani kakor tudi plakat s silhueto našega gradu. Potrebna je pa tudi reprezentativna knjiga o Ljubljani, kakor so jih izdala vsa večja inozemska mesta. Potrebno je urediti promet v našem mestu. Na pobudo tujkoprometnega sveta se je izdelal osutek novega cestnega policijskega reda. Gradbenemu uradu smo predložili konkretno predloge za ureditev avtomobilskega prometa po mestu, da se postavijo mednarodni znaki in orientacijske table.

Dalje moramo obvarovati naše kulturne spomenike. Pripravlja se predlog pravilnika, kakor bo predpisan po novem gradbenem zakonu. Pripravljam markiranje potov v neposredni ljubljanski okolici. Stavljem je bil tudi predlog za orientacijsko ploščo na Gradu.

Urediti je treba dalje skupne velike tujkoprometne pisarne, kjer bo potnik poleg kart za zračni promet, za železnice, spalne vozove in avtobuse lahko vsek dobil tudi vse lokalne informacije, si kupil karte za gledališče in koncerte in kjer si bo mogel preskrbeti eventualno tudi oddajo in dostavo poštnih priloge. Take centralne pisarne imajo vsa druga, količjak večja mesta. Pri nas bi se osnovala, če bi se združili: Zveza za tuški promet, sedanjí Tourist-Office, čigar prostori so skrajno nedostopni, ter banovinski in mestni tujkoprometni svet.

Tujkoprometni svet namerava raspisati nagrade za najlepše fotografije mesta in okolice. Uvesti je treba tudi primerno izveščane in izobražene vodnike za tuje. S tem je označen le del programa tujkoprometnega sveta. Nalog, ki posredno ali neposredno pospešujejo in dvigajo tuški promet, pa je še vse polno in čaka nas še dosti dela, preden bomo dvignili Ljubljano v tujškem prometu do one višine, kakor naše lepó mesto zasluži in kakor si vsi želimo.

ZAHVALA
Občinski odbor radvanjski se zahvaljuje vsem, ki so blagopokojnega dolgoletnega občinskega tajnika, gospoda Skuška Henrika
spremili na njegovi zadnji poti dne 26. dec. 1930 na magdalensko pokopališče v Pobrežju. — Teško prizadeti družini pa naše sožalje.
Občinski odbor Radvanje.

Kulturni obzornik

Elisabeth Heine: Mexikanische Martyrer: (Kosel & Pustet, München). — Komu ni še v spominu strahovito in nezadržano preganjanje katolikov v Mehiki, ki es je pred dvemi, tremi leti vršilo pred očmi vsega »kulturnega« sveta s toliko krutostjo in brezsrčnostjo? Danes je med katoliško cerkvo in mehikansko republiko spet mir, toda bogca njiva katoliških mučencov se je obogatila z novimi žlahtniki vere, postrvovalnosti in ljubezni, katerih spominu je namenjena gori navedena knjižica. Uvodoma piše prirediteljica, ki se je naslanjala na popolnoma zanesljive in verodostojne vire, o vzrokih in o poteku preganjanja cerkve v Mehiki, nato opisuje mučenike pod zaglavji »Das Blutopfer der Priester« (v katerem navaja 16 primerov mučeništva) ter »Die Laienopfer« (sedem primeov). Toplo priporočamo knjigo velikega junaštva sodobnih vernikov, ki bodi v spodbudo in za zgled tudi nam vsem.

Anna Seghers: Auf dem Wege zur amerikanischen Botschaft. — (Gustav Kiepenheuer, Berlin.) Lani je prejela Anna Seghers za svojo prvo knjigo: »Aufstand der Fischer von St. Barbara« Kleistovo nagrado. Letos je pod gorajm naslovom izšla njena druga knjiga, ki vsebuje štiri povesti: »Die Ziegler« — »Auf dem Wege zur amerikanischen Botschaft« — Grubetsche in »Bauern von Hruschowo«.

Motivno je Seghers pisateljica slučajev, ki se odigravajo na verigi vsakdanjosti, ne da bi dala enemu večjega poudarka kot drugemu. Niz dogodkov, ki se vrstijo, je le s široko in nekoliko oblapno vezjo povezan v pripovedniško enoto.

Največja privlačnost njenega pripovedo-

vanja samem, to se pravi, v svojskem izrazu, ki porejanju snovi, marveč v načinu pripovedovanja samem, to se pravi, v sojskem izrazu, ki ga je pisateljica dala svoji govornici, v samostojnem oblikovanju izraznega sredstva: jezika. Ker tega ni moči zlahka opisati, hočem navesti stavček, dva, ki naj čitatelju ponazorita slog Ane Seghers: »In alten Zeiten raff man auf den Karpathen den Wert eines Mannes nach den Axthieben, die er brauchte, um einen Baum zu fällen, so stark, daß ihn seine Arme noch eben umfassen konnten.« (Bauern von Hruschowo.) »Dan warf sie sich mit ihrem Kopf und ihren dünnen Armen Teller und Gläser beiseite schiebend, quer über den Tisch, wie man sich über die Erde wirft.« (Grubetsch.)

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da nas je ljubljana hčerka, ozir. sestra
Sielka Radej
po kratki in mučni bolezni, previdna s sv. zakramenti, dne 23. dec. 1930 v 9. letu starosti za vedno zapustila. Pogreb predrage bo danes dne 24. dec. 1930 ob 4 pop. v Rajhenburgu. — Nepozabno priporočamo v blaž spomin.
Doviško, 24. decembra 1930.
Zalujoči starši, sestre in brata.

UPRAVA »SLOVENCA« V LJUBLJANI naznanja, da je božje Dete danes zjutraj ob sedmih poklicalo v svoje nebesko domovanje njeno dolgoletno, zvesto uradnico, gospodično
Franjo Svetlin
ter jo resilo dolgotrajne, mučne bolezni, s pogostim prejemom svetih zakramentov lepo pripravljeno za pot v srečnejšo večnost.
Zemske ostanke blage pokojnice pospremimo v nedeljo, dne 28. decembra ob starih popoldne iz žalnega doma v Bohoričevi ulici št. 28 na pokopališče k Sv. Križu.
Blaga rajnica naj se odpočije v naročju večne ljubezni!
Ljubljana, 26. decembra 1930.

Najlepše darilo za novo leto MALI CONTINENTAL pisalni stroj!

Samoprodaja IVAN LEGAT speci alist za pisarniške stroje
MARIBOR V. rinjska ulica 50 Telefon int. 243.
LJUBLJANA Prešernova ulica 44 Telefon int. 2636

Razglas
Radi sestave seznama obvezancev za uporabo ljudskega dela v smislu §§ 37-47 zakona o samoupravnih cestah, Uradni list z dne 10. junija 1929, št. 247/60, oziroma v smislu §§ 2-5 zakona o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o samoupravnih cestah, Službeni list z dne 23. avgusta 1930, št. 114/20, se pozivajo naslednje naštete osebe, da se zglase v dneih od 29. do 31. decembra 1930, ali pa 2. ali 3. januarja 1931 med 8. in 14. uro pri mestnem načelnstvu v posvetovalnici magistratnega poslopja. In sicer:
a) vsi v ljubljanski občini stanujoči za delo sposobni moški prebivalci od izpolnjenega 18. do izpolnjenega 55. leta, ki ne plačujejo nobenega neposrednega davka;
b) vsi v ljubljanski občini stanujoči za delo sposobni moški prebivalci od izpolnjenega 18. do izpolnjenega 55. leta, ki plačujejo na leto do 100 Din uslužbeniškega davka; obenem morajo povedati, če plačujejo v Ljubljani še kak drug neposredni davek in v kateri letni višini;
c) vse v ljubljanski občini stanujoče osebe neglede na spol, starost in delovno sposobnost, ki plačujejo na leto nad 100 Din uslužbeniškega davka. Tudi te osebe morajo obenem povedati, ali plačujejo v Ljubljani še kak drug neposredni davek in v kateri letni višini.
Pod b) in c) navedeni naj v dokaz prineso seboj knjižico s koleki, s pomočjo katere uslužbeniški davek plačujejo.
Podjetja in uradi, ki za svoje uslužbence plačujejo uslužbeniški davek skupno, naj predložijo, mesto da bi se njih uslužbenci osebno zglasili, mestnemu načelnstvu (mag. posvetovaln.) v naznačenem času točne imenske izkaze uslužbencev z dostavljenim individualnim letnim zneskom uslužbeniškega davka.
Mestno načelnstvo v Ljubljani,
dne 23. decembra 1930.

Hans Dominik:
Moč treh
Roman iz leta 1930.
Zvezek 25
Ljubljana: 25 zvezkov
Ingojstovske knjigarnice v Ljubljani: 25
zvezkov
Preželj: 25 zvezkov
KLEOPATRA 28
zvezkov
Haggard: 30
zvezkov
IZPODI GOLJE 30
zvezkov
Savinšek: 30
zvezkov
IZPODI GOLJE 30
zvezkov
Conan Doyle: 30
zvezkov
NA POLJU SLAVE 28
zvezkov
IZGUBLJENI SVEI (The Lost World) Roman (s silhami) 24 Din vez 32
Din

njem. Od njih je izvedel, da je angleška eskadra odplula in da jo maha preko zarezje. Naglo jih je obvestil o razgovoru z Angležem. Deset minut pred eno so razumeli položaj. Naravno... angleško brodogve pluje na bojno razdaljo tridesetih kilometrov kamorkoli, kjer bi ga v slučaju boja avstralski letalci morali šele poiskati, medtem ko je admiral Blain vedel, kje ima iskati in zadeti nasprotnika.
Devet minut pred eno... osem minut pred eno.
Zdaj naj bi se pripravil ladje do tega, da snamejo to proketo junjo?... Popolnoma nemogoče. Skorje že eno uro so to poskušali zaman. Torej da se vsaj ne potopijo brez obrameb. Da se ne pustijo tu usidrani postreliti na dno. Bilo je šest minut pred eno, ko je dospelo z admiralске ladje na vse edinice brodogveja povelje, čim prej oditi in se pripraviti na boj.
Nikoli še niso izvršili v avstralski mornarici hitreje povelja. Kakor niso prej na posameznih ladjah skoro ničesar slišali, tako so zdaj zelo naglo slišali. Opazili so, kako je izginilo angleško brodogve in vedeli so, pri čem da so.
Štiri minute pred eno so bili že vsi dvignili sidra. Tri minute pred eno je plulo avstralsko brodogve, posamezne eskadre v bojni črti, z vso paro po morju proti jugu in jugovzhodu.
Admiral Morison je pogledal na uro. Ena minuta pred eno. Stopil je na poveljniški stolp. Še zne raj s slabotno nado v srečo, da Anglež ne bo uresničil svoje grožnje. Da se bo njemu samemu posrečilo, da pripelje na varno brodogve pred topovi Bostany-Bai. Boj z dvakrat močnejšim angleškim brodogvejem je bil preveč brez izgleda, da bi si ga mogel količkaj željeti. Kapitan »Melbourne« je bil glede Angležev drugačnega mnenja.

Že so frčali angleški letalci nad zalivom. In potem so priletele prve angleške krogle. Najprej ni nobena zadela. Toda ob vsakem strelu so popravljali in vedno bliže ladij so udarjali težki izstrelki v morje in v zalovili vodo v velikanske in divje gore.
Izgledi, da zadenejo hitro in v krivi črti vozečo ladjo na razdaljo trideset in štirideset kilometrov, so bili seveda zelo majhni. Zato pa je tehnika teh dni ustvarila kroglo, ki so izpopolnili princip vodnih bomb, ki so jih rabili že v svetovni vojni. Eksplozivne so šele štirideset metrov pod vodo, vrgle pa so potem val, ki je moral potopiti vsako križarko, ki se je nahajala v krogu pet sto metrov. Vojna tehnika je, kot vedno, izboljšanimu napadu odgovorila z izboljšano obrambo. Vojne ladje so imele stabilizirane vrtele, ki so mogli kljubovati pogubnim valovom. Do neke meje vsaj.
Toda tedaj so sledile angleške salve pogosto. Admiral Morison je razmaknil daleč svoje ladje, da uide iz najhujših vrtnicev. Tudi Avstralsci so streljali, kolikor so dopuščale cevi in njih letalci so javljali udarce in zboljševali smer.
Vendar je slaba letela Morisonovim ladjam. Ze se je nagibala poškodovana Kaledonia. Slučajno je bila zadeta Alexandra in v naslednjem hipu se je sprelenila v siv oblak majhnih jeklenih drobcev in rumenkastega žgočega dima. Res so tudi avstralski topničarji potopili nekaj nasprotnikovih ladij in nekemu torpednemu letalcu se je posrečilo, da je vrgei zračni torpedo iz višine dva tisoč metrov na krov Alcesta in ga zdrobil na drobne kose. Bilo pa je jasno, da se bori avstralsko brodogve le še za čast zastave... katere zastave pa?

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka deseta 50 par Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi na deseti vrstici se računajo višje. Za odgovor znamko. Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Deklica
stara 15 let, hči dobrih krščanskih staršev, poštena, pridna, gre kot učenka v trgovino na deželi. Nastop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14539.

Mlad trg, pomočnik
vešč šofiranja, zmožen voditi podružnico ter položiti kavčijo, zdrav, pošten, želi svoje sedanje mesto premeniti k boljši hiši. Ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod Marjiva oseba št. 14612.

Kovač
z večletno prakso, izučeni tudi strojnega ključavnarstva, išče trajne službe. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14601.

Službodobe

Sprejme se vajenka
za strojno pletenje, katera bi tudi pomagala pri gospodinjstvu in bi imela brezplačno stanovanje in hrano. Ponudbe na upravo pod »Pletenje« št. 14538.

Organist
dobro izveščen se išče, ki bi bil tudi občinski tajnik. Več pove upr. »Slovenca« pod št. 14592.

Kupimo

Vrednostne papirje
srečke, obligacije, delnice kupuje upravnštvo »Merkur«. Ljubljana Selenburgova ulica 6/II. tel. 30-52.

Prodamo

Kovaški meh
okrogel, popolnoma v dobrem stanju, prodam. - Pavle Vojska, Dob pri Domžalah.

Pubasto perje
čisto čohano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti pub po 250 Din kg Razpošiljam po poštne povzetju L. BROZOVIC - Zagreb, Ilica 82 Kemična čistilnica peria

Prodajam posestvo
obstoječe iz treh gozdnih parcel, 20 mernikov posestve, nakosi se 4-5000 kilogr. sena. Zraven je še vodna moč. Pripravno za kakega obrtnika. Alojzij Trampuš, Golobrd 28, p. Medvode.

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana. Prospekt zastoj. Pišite ponj!

Posestva

Hiša, vrt in gozd
v občini Rakek, naprodaj pod »1931/P.«

Večja poslopja
s prostornim dvoriščem in vrtom, pripravna za večjo obrt ali industrijo naprodaj; elektr. tok na razpolago. Kje pove uprava lista pod št. 14499.

Mlin na prodaj
v najbolj prometnem kraju, kjer je vedno veliko mletve. Nabaja se v najbolj prijazni okolici. Ponudbe sprejema oglasni odd. »Slov.« pod št. 14526

Hiša
na novo renovirana, dvonadstropna, 2 kuhinji, 14 sob, kopalnica lasten vodovod in elektr. razsvetljava, angl stranišče, pripravna za zdravnika, advokata ali zobotehnika, z velikim vrtom, v katerem je čez 100 sadnih dreves, zidana drvarnica in gospodarsko poslopje, preša etc v Savinjski dolini na prodaj. Dopise na ogl. odd. »Slovenca« pod šifro »Hiša v Savinjski dolini« št. 14524.

Razno

Sobo
s poseb. vhodom, opremljenim ali prazno takoj oddam na Turjaškem trgu št. 5.

Lokal ozir. skladišče
ja suho robo se takoj odda. Turjaški trg št. 5.

Enkrat na mesec
pridem v Slovenijo, da kupim pohištvo, srebro, okraske, slike, preproge in drugo. Cenjene ponudbe na: Ruski bazar, Kralja Milana 14, Beograd.

Psica volčje pasme
z nagobčnikom in znamko št. 55, sliši na ime »Gera« se je večeraj zatekla. Prosi se, da se odda proti nagradi pri hišniku Ljubljana, Beethovnova ul. 4.

Pozor!
Mnogo denarja si prihrani, kdor da svoje usnjate predmete, ki so barvo izgubili, v najmodernejši pršilno barvanje, ker so isti potem kakor novi. V barvanje se sprejemajo sukničji, čevlji, torbe itd. - Jakob Virjent, čevljar, Vransko.

Umrli nam je naša srčno ljubljena soproga, mati, hči, sestra in teta, gospa

Alojzija Podboj roj. Kratnar

dne 25. dec. 1930, previdena s tolažili svete vere.
Pogreb bo v soboto, dne 27. decembra 1930 ob pol 4 pop. izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. — Prosi se tihega sožalja!

V Ljubljani, dne 25. decembra 1930.

Alojzij Podboj, davčni naupravitelj v p., soprog.
Stane, Marija, Janez, otroci.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš predobri oče, stari oče, tati in stric, gospod

Alojzij Pečnik

posestnik in trgovec

dne 25. dec. 1930 po dolgem in mučnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v 80. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb blažega pokojnika se bo vršil v soboto, dne 27. decembra 1930 ob 4 popoldne od doma žalosti, Stožice 32, na farno pokopališče k Sv. Juriju.
Sveta maša zadušnica se bo darovala v župni cerkvi na Ježici.

Stožice, dne 26. decembra 1930.

Globoko žalujoče rodbine: Pečnik, Breskvar, Keršmanc, Detela, Žilič.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Obrt

Mlinarji!

Re. prosa, ajdo in leščen kupite najceneje pri A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24
Veletrgovina žita in moka.

Podružnica „Slovenca“

Ljubljana

Miklošičeva cesta 5, telefon 30-30

Autotaksi M. Hočevar

Novo mesto-Kendija
Telefon št. 18

Pridobivajte novih naročnikov!

IO GRANDS PRDX

Dobi se v vseh boljših trgovinah te stroke

„Sem same pol čeeeka“

ČE NIMAM DOBRE KAVE DOBITE DNEVNO SVEŽE PRAŽENO LE

PRI TVD. B. MOTOH
LJUBLJANA, VODNIKOV TRG 5.

Pohištvo

priprosto in najmodernejšo vam udi tvrdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

Št. Vid nad Ljubljano — nasprot kolodvora

DNEVNO SVEŽE PRAŽENA:

MOTOH KAVA

LJUBLJANA - VODNIKOV TRG ST. 5.

Srečeno in veselo novo leto 1931

„Triumph“

Potovalni stroji
najnovejši model

Samoprodaja:
L. Žitnik, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26
Telefon 34-23

Ljubljana, Sv. Petra c. 23, Celovška c. 63
Kranj, Glavni trg št. 101

Ivar OBLEKE

Moške obleke Din 240-790-
Obleke za dečke Din 200-330-
Otroške obleke Din 110-160-
Hlače Din 90-150-
RAGLAN D 290-750-
MIKADO D 250-600-.

Za vsakogar prava obleka
Prodajalne v vseh večjih krajih

Uspeh v 4 dneh
MELEM
LAMICO
„Smrt žuljem“
odpravlja žulje, bradavice, trdo kožo. Siguren učinek brez bolečin. Ne ovira pri hoji. Dobi se povsod.
LAMICO DROGERIA, BEOGRAD
Knez Mihailova ul. 14

USTANOVLJENA 1834

TELEFON-INTERURBAN 2035 in 3329

J. C. MAYER MANUFAKTURA

EN GROS EN DETAIL